

2020

Quickscan Wet Natuurbescherming Ontwikkeling Groot Bronswijk te Wagenborgen

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet Natuurbescherming Ontwikkeling Groot Bronswijk te Wagenborgen

Gorredijk, januari 2020

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Dhr. R. Fokker

Autorisatie:
Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van de plangebieden

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding: Bureau FaunaX (2020). Quickscan Wet Natuurbescherming Rho Adviseurs/ Ontwikkeling Groot Bronswijk te Wagenborgen. Rapport 19203. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	7
2.3	Zoogdieren	7
2.3.1	Vleermuizen	7
2.3.2	Overige zoogdieren.....	9
2.4	Reptielen en amfibieën	9
2.5	Vissen	11
2.6	Ongewervelden	11
2.7	Gebiedsbescherming.....	11
2.7.1	Stikstofgevoeligheid.....	11
2.8	Houtopstanden	12
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1	Overzicht beschermde soorten	13
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
3.2.1	Algemene broedvogels.....	13
3.2.2	Vleermuizen	13
3.2.3	Stikstofuitstoot	14
3.2.4	Houtopstanden	14
3.2.5	Zorgplicht	14
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	14
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	15
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Groningen.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -

Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

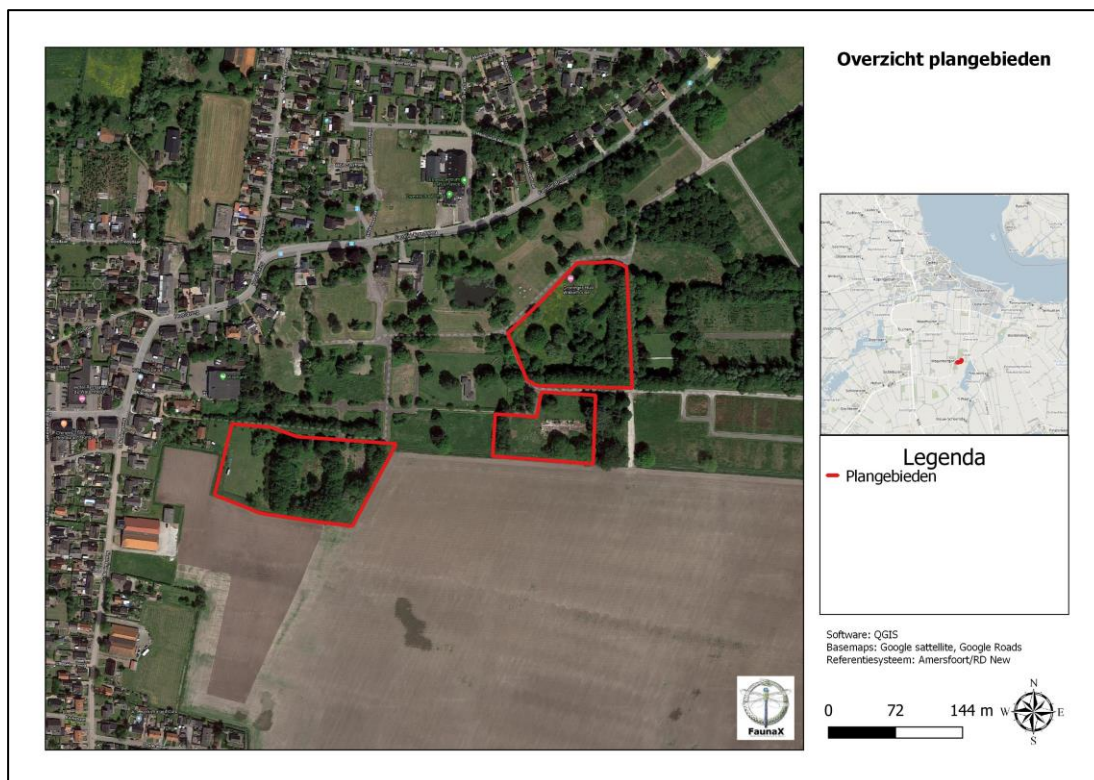
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens om drie nieuwe woonvlekken te realiseren in het gebied Groot Bronswijk te Wagenborgen, waarbij enkele bomen zullen worden verwijderd.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. De plangebieden te Wagenborgen (Bron: Rho Adviseurs).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen de plangebieden (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op dinsdag 7 januari 2020 en vond plaats onder winterse weersomstandigheden (6C, windkracht 4, ligt bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van de plangebieden, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

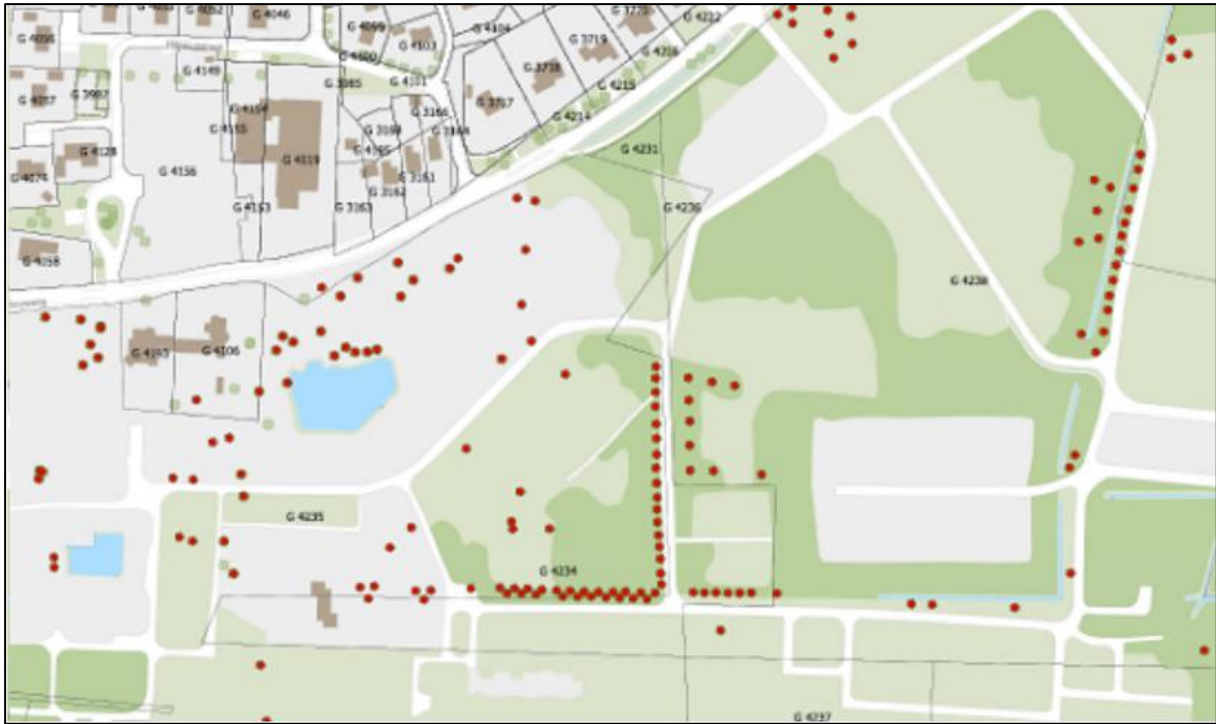
1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

De drie plangebieden liggen noordoostelijk binnen de bebouwde kom van Wagenborgen en bestaat uit drie vlakken binnen een natuurrijk gebied met diverse bosschages en solitaire bomen. Het gebied wordt doorkruist met reeds bestaande paden en bestrating. Aan de zuidzijde van de twee meest zuidelijk gelegen plangebieden loopt een sloot. De omgeving van de plangebieden wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Wagenborgen, agrarisch gebied doorkruist met sloten en bosrijk gebied.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van drie woonvlekken waar drie ‘tiny houses’ (waarvan er al twee zijn gerealiseerd), 12 sociale huurwoningen en verdeeld over de woonvlekken 14 overige woningen worden gerealiseerd. Hierbij zullen enkele bomen en bosschages worden verwijderd. Echter, bomen welke gecrediteerd zijn als “waardevol” zullen binnen het project niet verwijderd worden (figuur 1.3).

Figuur 1.2. Impressie van de plangebieden.

Figuur 1.3. Bomen binnen en buiten de plangebieden welke zijn gecrediteerd als “waardevol” (rode stippen) (bron: Rho Adviseurs).

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

In de plangebieden zijn soorten aangetroffen als Engels raaigras, straatgras, fluitenkruid, hondsdrif, kleefkruid, ridderzuring, ooievaarsbek (spec.) en braam (spec.). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen de plangebieden niet voldaan.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in de plangebieden met v.l.b.n.r.o.: braam (spec.), kleefkruid, hondsdrif en ooievaarsbek (spec.).

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen de plangebieden zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten. Binnen de plangebieden is een enkel nest gevonden (figuren 2.2 en 2.3.). Dit nest is vermoedelijk een oud nest van de houtduif. Er is geen reden om aan te nemen dat dit nest door roofvogels of uilen wordt gebruikt.

Figuur 2.2. Het enige aangetroffen nest binnen de plangebieden.

Figuur 2.3. Locaties van de aangetroffen boomnesten en boomholten.

De plangebieden zijn tevens gecontroleerd op jaarrond beschermde nesten van vogels die over het algemeen in bebouwing tot broeden komen; de kerkuil, huismus en gierzwaluw. Binnen de plangebieden zijn enkele kunstmatige bouwwerken aanwezig in de vorm van reeds bestaande 'tiny houses'. Deze zijn echter binnen een reeds verleende vergunning gerealiseerd en zullen niet gesloopt worden. Hiernaast zijn er binnen de plangebieden geen kunstmatige bouwwerken aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de kerkuil, huismus en gierzwaluw binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten zijn de plangebieden ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. De plangebieden bieden mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels. Zo kunnen soorten als de houtduif tot broeden komen in de bomen binnen de plangebieden. Hiernaast kunnen soorten als de merel en de roodborst tot broeden komen in de bramenstruiken binnen de plangebieden. Hiernaast is er binnen de plangebieden een paartje van grote bonte specht aangetroffen. Doordat de plangebieden binnen een bosrijk gebied liggen, is er voor deze soort geen sprake van jaarronde bescherming onder de Wnb (categorie 5). Echter, het is zeer aannemelijk dat deze soort binnen of vlak buiten de plangebieden tot broeden zal komen.

- Binnen en vlak buiten de plangebieden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. Buiten de reeds bestaande tiny houses zijn er binnen de plangebieden geen kunstmatige bouwwerken aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Echter, binnen de plangebieden zijn diverse boomholten aangetroffen welke kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen (figuren 2.3 en 2.4). In het meest noordelijk gelegen plangebied bevinden alle aangetroffen boomholten zich in bomen welke gecrediteerd zijn als "waardevol" en zullen hierdoor niet verloren gaan. Negatieve effecten op eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen in het meest noordelijke plangebied kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten. Echter, in het zuidoostelijke en zuidwestelijke plangebied zijn boomholten aangetroffen waarvan het niet duidelijk is of de desbetreffende bomen gekapt zullen worden. In het meest zuidwestelijke plangebied is een wilg met geknikte stam aanwezig, waar een speeltoestel van is gemaakt (figuur 2.5.). In deze wilg zijn meerdere holten aangetroffen welke geschikt lijken te zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Negatieve effecten op eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen in de twee meest zuidelijke plangebieden, als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Boomholten aangetroffen binnen de plangebieden.

Figuur 2.5. Wilg met geknakte stam waarvan een speeltoestel is gemaakt in het zuidwestelijke gelegen plangebied.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. De bosrijke plangebieden vormen mogelijk foerageergebieden voor diverse vleermuissoorten. Echter, doordat er in de omgeving alternatieve foerageergebieden aanwezig zijn in de vorm van vergelijkbare bosrijke delen, is er geen sprake van essentiële foerageergebieden. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in het noordelijke plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in de twee meest zuidelijk gelegen plangebieden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en/of essentiële foerageergebieden van vleermuizen binnen de plangebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdieren

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige beschermde soorten zoogdieren, zoals de boomarter, steenarter en de otter kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen.

Binnen de plangebieden kunnen wel lichter beschermde (vrijgestelde) zoogdiersoorten voorkomen, zoals de veldmuis. Hoewel deze soorten voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld binnen de provincie Groningen, dient men zich wel te houden aan de voor deze soorten geldende zorgplicht.

- In de plangebieden komen naar alle waarschijnlijkheid enkele lichter beschermde zoogdiersoorten zoals de veldmuis voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen en amfibieën

De plangebieden zijn tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën. Op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen kan op voorhand worden uitgesloten dat binnen de plangebieden beschermde reptielen voorkomen.

Aan de zuidzijde van de meest zuidelijk gelegen plangebieden loopt een sloot langs beide plangebieden (figuur 2.6). Het is onduidelijk of deze sloot binnen de voorgenomen werkzaamheden aangetast zal worden. In de directe omgeving van de plangebieden zijn waarnemingen bekend van een ongeïdentificeerde groene kikker (figuur 2.7). De verwachting is echter dat deze waarnemingen de meer- of bastaardkikker betreffen, welke zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Hiernaast is de sloot welke langs de plangebieden loopt door zijn diepte en steile oevers beschaduwde en is er geen sprake van goed ontwikkelde oeverbegroeiing. Tevens stond er ten tijde van het veldwerk weinig water in de sloot, wat indiceert dat deze sloot vroeg in het jaar droog komt te staan. Op basis van deze informatie kan worden uitgesloten dat deze sloot voortplantingswater voor de beschermde heikikker of poelkikker vormt. Negatieve effecten op beschermde amfibieën kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.6. De sloot aan de zuidzijde van beide zuidelijke plangebieden.

Figuur 2.7. Waarnemingen van ongeïdentificeerde groene kikkers (groen) in de omgeving van de plangebieden (rood) (bron: NDFP).

Binnen de plangebieden kunnen wel andere, licht beschermde (vrijgestelde) amfibieën voorkomen, zoals de eerdergenoemde meerkikker en bastaardkikker, of de gewone pad. Hoewel deze soorten voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld binnen de provincie Groningen, dient men zich wel te houden aan de voor deze soorten geldende zorgplicht.

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde reptielen en amfibieën kan op voorhand worden uitgesloten.
- In de plangebieden komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde soorten voor, zoals de gewone pad. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Vissen

De plangebieden zijn gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkerwijs binnen de plangebieden kan voorkomen is de grote modderkruiper. Binnen de voorgenomen werkzaamheden is het niet duidelijk of de sloot langs de twee zuidelijke plangebieden aangetast zal worden. Doordat er in de ruime omgeving van de plangebieden geen waarnemingen van de grote modderkruiper bekend zijn (bron: NDFF), kan de aanwezigheid hiervan in de sloot langs de zuidelijke zijde van de zuidelijke plangebieden echter op voorhand worden uitgesloten.

Voor andere, meer algemene, (vrijgestelde) vissoorten die in de sloot aangetroffen kunnen worden, geldt de zorgplicht (Bijlage I).

2.6 Ongewervelden

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Door de afwezigheid van geschikt voortplantingswater in en buiten de plangebieden, is het uitgesloten dat er in de plangebieden beschermde libellen(larven) voorkomen. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten.

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten uit de overige diergroepen kan op voorhand worden uitgesloten.
- In de plangebieden komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.7 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op de plangebieden. De plangebieden vallen niet onder de EHS/NNN of Natura2000 en zijn niet aangewezen als weidevogelgebied of ganzenfoerageergebied (bronnen: NNN gebieden Groningen & Weidevogelgebieden Groningen).

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

De plangebieden liggen hemelsbreed op circa 7 km afstand van het Natura2000 gebied Waddenzee (figuur 2.8). Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (de kap van bomen en de bouw van diverse woningen) verwachten wij dat er extra stikstofuitstoot zal plaatsvinden als gevolg van het inzetten van mobiele werktuigen. Om de negatieve effecten van deze extra stikstofuitstoot op (stikstof) gevoelige soorten en habitattypen waar dit

Naturaz000-gebied voor is aangewezen, zoals grijze duinen en de nauwe korfslak (bron: Synbiosis), in kaart te brengen, wordt geadviseerd een Aeries berekening uit te voeren.

Figuur 2.8. Naturaz000 gebieden in de omgeving van de plangebieden (rood) (bron: Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân)

- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden wordt extra stikstofuitstoot verwacht. Geadviseerd wordt om een Aeries berekening uit te voeren.

2.8 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- of herplantingsplicht. Binnen de voorgenomen werkzaamheden zal naar alle waarschijnlijkheid sprake zijn van deze omstandigheden. Er kan derhalve sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Informeer bij de gemeente Delfzijl voor meer informatie hierover.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor de plangebieden onderdeel vormen van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna, en andere belanghebbenden in en rond de plangebieden.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen. Anders → Broedvogelcheck
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Indien negatief effect op bomen met holten: → Nader onderzoek
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht

Overig belanghebbenden	Aandachtspunt	Aanwezigheid	Advies
Natura2000	Stikstofuitstoot	Mogelijk	Aerius berekening
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk	Informeert bij de gemeente Delfzijl

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck worden uitgevoerd, zodat in delen van de plangebieden waar geen verstoring op kan treden reeds tijdens het broedseizoen kan worden gewerkt.

3.2.2 Vleermuizen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten kan niet op voorhand worden uitgesloten. In de twee meest zuidelijke plangebieden zijn boomholten aangetroffen in bomen die (wellicht) niet zijn aangewezen als waardevol en waarvan derhalve niet kan worden uitgesloten dat deze worden gekapt (figuur 2.3. en 2.4.). Indien er bomen met holtes worden gekapt, adviseren we nader onderzoek uit te laten voeren naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Dit dient te gebeuren middels een onderzoek dat plaatsvindt aan de hand van vier veldbezoeken, verdeeld over de periode 15 mei tot 1 oktober. Deze onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdierverseniging.

Indien er een verblijfplaats van vleermuizen wordt vastgesteld, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende- en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.3 *Stikstofuitstoot*

Bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden zal in alle waarschijnlijkheid extra stikstof uitgestoten worden door het gebruik van onder andere mobiele werktuigen. Om de consequenties van deze stikstof uitstoot (negatieve effecten op Natura2000 gebieden) in kaart te brengen adviseren we om een Aerius berekening uit te voeren. Dit dient uitgevoerd te worden doormiddel van een berekening waarin alle emissiebronnen tijdens de uitvoer van de voorgenomen werkzaamheden (door bijvoorbeeld mobiele werktuigen) worden opgenomen.

3.2.4 *Houtopstanden*

Binnen de voorgenomen werkzaamheden worden meerdere bomen verwijderd. Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren voor meer informatie hierover te informeren bij de gemeente Delfzijl.

3.2.5 *Zorgplicht*

Er kunnen enkele meer algemene soorten voorkomen in de plangebieden waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten (bv veldmuis). Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli). Is dit niet mogelijk? → dan voor aanvang werkzaamheden broedvogelcheck uit laten voeren.
- **Vleermuizen:** Nader onderzoek verblijfplaatsen in boomholten zuidelijke twee plangebieden (indien bomen met holten worden gekapt). Zie figuur 2.3. en 2.4. voor de locaties van bomen met boomholten.
- **Stikstofuitstoot:** Aerius berekening.
- **Houtopstanden:** Informeer bij de gemeente Delfzijl over een mogelijke meld- en/of herplantingsplicht.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Synbiosis

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k19&topic=gevoeligheid>

Natura2000 gebieden Nederland

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/GoogleMapsZoek2.aspx>

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

NNN gebieden Groningen

<https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?url=https%3A%2F%2Fgeoservices.provinciegroningen.nl%2Fserver%2Frest%2Fservices%2FLandelijkGebied%2FecologieFloraFauna%2FMapServer&source=sd>

Weidevogelgebieden Groningen

<https://groningen.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7c0f48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Groningen

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Groningen vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Groningen is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6952.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Groningen.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Groningen, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Groningse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.